

ZAKON

O KLASIFIKACIJI INFORMACIJA

1. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se klasifikacija, deklasifikacija i promena stepena tajnosti informacija, kriterijumi i mere za zaštitu tajnih informacija, korisnik tajnih informacija, postupak za izdavanje sigurnosnog sertifikata, odnosno bezbednosne dozvole, nadležni organi i nadzor nad izvršavanjem zakona, kao i prekršajna odgovornost.

Ovim zakonom ustanovljava se Direktorat za zaštitu tajnih informacija (u daljem tekstu: Direktorat), kao i Generalni inspektor za tajnost informacija (u daljem tekstu: Generalni inspektor).

Cilj zakona

Član 2.

Cilj zakona je da obezbedi zakonito postupanje sa tajnim informacijama i sprečavanje nezakonitog pristupa i korišćenja tajnih informacija.

Pojmovi

Član 3.

U smislu ovog zakona:

- 1) *informacija od interesa za Republiku Srbiju* je svaki dokument ili informacija kojom raspolaže organ javne vlasti koja se odnosi na bezbednost, odbranu, teritorijalni suverenitet i integritet, zaštitu ustavnog poretka, javnog interesa ili ljudskih prava i sloboda;
- 2) *organ javne vlasti* je državni organ, organ teritorijalne autonomije, organ lokalne samouprave, organizacija kojoj je povereno vršenje javnih ovlašćenja, kao i pravno lice koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ koji postupa sa tajnim informacijama, odnosno koji ih stvara, pribavlja, čuva, koristi, razmenjuje ili na drugi način obrađuje;
- 3) *tajna informacija* je informacija koja je zaštićena od neovlašćenog pristupa i označena odgovarajućim stepenom klasifikacije;
- 4) *označavanje stepena klasifikacije* je označavanje informacije kao DRŽAVNA TAJNA, STROGO POVERLJIVA TAJNA, POVERLJIVA TAJNA ILI INTERNA TAJNA.
- 5) *ovlašćeno lice* je funkcioner koji rukovodi organom javne vlasti, koji je ovlašćen da informaciju označi kao tajnu;
- 6) *rukovalac tajnim informacijama* je lice zaduženo u organu javne vlasti za čuvanje, korišćenje, razmenu i druge radnje obrade tajnih informacija;

- 7) *strana tajna informacija* je informacija koju Republici Srbiji poveri strana država ili međunarodna organizacija uz obavezu da je čuva kao tajnu, kao i informacija koja nastane u saradnji Republike Srbije sa drugim državama i međunarodnim organizacijama a označena je kao tajna u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorom:
- 8) *dokument* je svaki nosač informacija (na primer, papir, mangetna traka, disketa, kompakt disk, mikrofilm odnosno video i audio zapis i sl.), na kome je zapisana ili memorisana tajna informacija:
- 9) *šteta* je narušavanje interesa Republike Srbije nastalo neovlašćenim pristupom odnosno drugom radnjom obrade tajnih informacija i stranih tajnih informacija:
- 12) *bezbednosni rizik* je stvarna mogućnost narušavanja bezbednosti tajnih informacija;
- 13) *mere zaštite* su opšte i posebne mere koje se preduzimaju radi sprečavanja neovlašćenog pristupa i drugih radnji obrade tajnih informacija.

Šta nije tajna informacija

Član 4.

Ne smatra se tajnom informacijom informacija koja je označena kao tajna radi prikrivanja krivičnog dela, prekoračenja ili zloupotrebe službenog položaja ili drugog nezakonitog akta ili radnje organa javne vlasti.

Obaveza čuvanja tajne i isključenje odgovornosti

Član 5.

Ko otkrije informaciju iz člana 4. ovog zakona suprotno radnopravnoj ili drugoj pravnoj obavezi čuvanja tajne, ne može se pozvati na odgovornost, ako je imao opravdani razlog da veruje u istinitost ili potpunost informacije.

Druge vrste tajnih informacija

Član 6.

Na tajne koje nisu „DRŽAVNA TAJNA“, „STROGO POVERLJIVA TAJNA“, „POVERLJIVA TAJNA“ ili „INTERNA TAJNA“, kao što su poslovna, profesionalna ili druga tajna, primenjuju se odredbe drugih zakona.

2. KLASIFIKACIJA, DEKLASIFIKACIJA I PROMENA STEPENA TAJNOSTI

Klasifikacija informacija

Član 7.

Klasifikacija informacije je postupak u kome se informacija označava tajnom i određuje stepen njene tajnosti, u skladu sa stepenom štete koja može da nastupi neovlašćenim otkrivanjem.

Informacija se može označiti tajnom samo ako se odnosi na: nacionalnu bezbednost, spoljne poslove, obaveštajne i kontra-obaveštajne aktivnosti države, uključujući sisteme, uređaje, projekte, planove, naučna israživanja, tehnologije i ekonomske i finansijske poslove od značaja za njih.

Opšte odredbe o postupku klasifikacije

Član 8.

Informacija se može označiti tajnom ako je to neophodno u demokratskom društvu i ako je interes iz člana 7. stav 2. pretežniji od interesa za slobodan pristup informacijama.

Ovlašćeno lice obrazloženim rešenjem označava informaciju tajnom i određuje stepen njene tajnosti.

Ako dokument sadrži informacije koje se mogu označiti različitim stepenima tajnosti, ovlašćeno lice dužno je da svaku informaciju označi odgovarajućim stepenom tajnosti.

Oznake tajnosti

Član 9.

Informacija može da se označi jedim od sledećih stepena tajnosti:

- 1) „DRŽAVNA TAJNA“;
- 2) „STROGO POVERLJIVA TAJNA“;
- 3) „POVERLJIVA TAJNA“, i
- 4) „INTERNA TAJNA“.

Sadržina informacije i stepen klasifikacije

Član 10.

Informacija se označava kao „DRŽAVNA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje prouzrokovalo nepopravljivu krajnje ozbiljnu štetu za interese utvrđene u članu 7. st. 2. ovog zakona.

Informacija se označava kao „STROGO POVELJIVA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje prouzrokovalo krajnje ozbiljnu štetu po interese utvrđene u članu 7. st. 2. ovog zakona.

Informacija se označava kao „POVELJIVA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje prouzrokovalo ozbiljnu štetu po interese utvrđene u članu 7. st. 2. ovog zakona.

Informacija se označava kao „INTERNA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje prouzrokovalo štetu aktivnostima organa javne vlasti, koje su u vezi sa interesima utvrđenim u članu 7. st. 2. ovog zakona.

Isticanje stepena tajnosti na dokumentu

Član 11.

Ovlašćeno lice ističe stepen tajnosti na vidan način na prvoj strani dokumenta koji sadrži tajnu informaciju.

Ako dokument sadrži informacije različitih stepena tajnosti, na prvoj strani dokumenta označavaju se svi stepeni tajnosti.

Informacije koje se označavaju kao „DRŽAVNA TAJNA“ moraju se izdvojiti u zaseban dokument.

Ako dokument koji sadrži tajne informacije sadrži i informacije čije otkrivanje ne bi prouzrokovalo štetu interesima iz člana 7. stav 2. ovog zakona, te informacije ne smeju se označiti kao tajne.

Ovlašćena lica za označavanje stepena tajnosti

Član 12.

Informaciju označava tajnom funkcioner koji rukovodi organom javne vlasti, u skladu sa zakonom, odnosno drugim propisom.

Lice iz stava 1. ovog člana može drugo lice ovlastiti u pisanom obliku za označavanje informacije tajnom.

Ovlašćena lica za označavanje stepena "DRŽAVNA TAJNA"

Član 13.

Informaciju označavaju stepenom "DRŽAVNA TAJNA" sledeća ovlašćena lica: predsednik Republike Srbije, predsednik Narodne skupštine Republike Srbije, predsednik Vlade Republike Srbije, predsednik Ustavnog suda, predsednik Vrhovnog suda, ministar koji u okviru nadležnosti i delokruga ministarstva obavlja poslove koji se odnose ili su u vezi sa interesima utvrđenim u članu 7. stav 2. ovog zakona, Republički javni tužilac, Načelnik generalštaba Vojske Srbije i direktor Bezbedonosno-informativne agencije.

Za označavanje stepena „DRŽAVNA TAJNA“ može biti određeno i drugo lice u skladu sa posebnim zakonom odnosno ratifikovanim međunarodnim ugovorom.

Vremensko ograničenje tajnosti informacija

Član 14.

Tajnost informacije prestaje:

- 1) datumom utvrđenim u dokumentu u kome je sadržana tajna informacija;
- 2) nastupanjem događaja utvrđenog u dokumentu u kome je sadržana tajna informacija;
- 3) istekom zakonom propisanog roka, i
- 4) deklasifikacijom.

Prestanak tajnosti utvrđivanjem datuma

Član 15.

Ako ovlašćeno lice u postupku klasifikacije utvrdi da nastupanjem određenog datuma prestaju razlozi zbog kojih je informacija proglašena za tajnu, utvrdiće i u dokumentu koji sadrži takvu informaciju označiti datum prestanka tajnosti.

Pre nastupanja datuma iz stava 1. ovog člana, informaciji se može promentiti stepen tajnosti ili može biti deklasifikovana ako se utvrdi da je interes javnosti da zna pretežniji od interesa utvrđenog u članu 7. stav 2. ovog zakona.

Prestanak tajnosti nastupanjem određenog događaja

Član 16.

Ako ovlašćeno lice u postupku klasifikacije utvrdi da nastupanjem određenog događaja prestaju razlozi zbog kojih je informacija proglašena za tajnu, utvrdiće i u dokumentu koji sadrži takvu informaciju označiti da tajnosti prestaje nastupanjem tog događaja.

Pre nastupanja događaja iz stava 1. ovog člana, informaciji se može promeniti stepen tajnosti ili može biti deklasifikovana ako se utvrdi da je interes javnosti da zna pretežniji od interesa utvrđenog u članu 7. stav 2. ovog zakona.

Prestanak tajnosti istekom zakonskog roka

Član 17.

Tajnost informacije prestaje:

- 1) za informaciju označenu stepenom "DRŽAVNA TAJNA", istekom roka od 15 godina;
- 2) za informaciju označenu stepenom "STROGO POVERLjIVA TAJNA", istekom roka od 10 godina;
- 3) za informaciju označenu stepenom "POVERLjIVA TAJNA", istekom roka od pet godina;
- 4) za informaciju označenu stepenom "INTERNA TAJNA", istekom roka od dve godine.

Rok iz stava 1. ovog člana teče od dana klasifikacije informacije.

Ako nakon isteka roka iz stava 1. ovog člana postoje razlozi da se informacija čuva kao tajna, ovlašćeno lice još jednom produžava rok za prestanak tajnosti, najduže za vremenski period utvrđen za pojedine stepene tajnosti.

Deklasifikacija

Član 18

Deklasifikacija informacije je postupak u kome se utvrđuje da informacija prestaje da bude tajna.

Procena tajnosti informacije

Član 19.

Ovlašćeno lice vrši periodičnu procenu tajnosti, na osnovu koje može promeniti stepen tajnosti ili izvršiti deklasifikacija informacije:

- 1) za informaciju označenu stepenom „DRŽAVNA TAJNA“, najmanje jednom u pet godina;
- 2) za informaciju označenu stepenom „STROGO POVERLjIVA TAJNA“, najmanje jednom u tri godine;
- 3) za informaciju označenu stepenom „POVERLjIVA TAJNA“, najmanje jednom u dve godine;
- 4) za informaciju označenu stepenom „INTERNA TAJNA“, najmanje jednom.

***Deklasifikacija i promena stepena tajnosti
na osnovu rezultata vršenja nadzora***

Član 20.

Generalni inspektor u postupku nadzora može zahtevati procenu tajnosti informacije, ili sam deklasifikovati ili promeniti stepen tajnosti informacije, ako smatra da su prestali ili su se promenili razlozi zbog kojih je informacija proglašena za tajnu.

***Deklasifikacija primenom zakona kojim se uređuje slobodan pristup
informacijama od javnog značaja***

Član 21.

Ovlašćeno lice deklasifikuje informaciju i predaje je tražiocu na osnovu rešenja Poverenika za informacije od javnog značaja po žalbi tražioca, odnosno na osnovu presude Vrhovnog suda Srbije po tužbi tražioca, kojom se utvrđuje da je interes javnosti da zna pretežniji od interesa utvrđenog u članu 7. stav 2. ovog zakona.

Obaveštenje o deklasifikaciji i promeni stepena tajnosti

Član 22.

O promeni stepena tajnosti i deklasifikaciji, ovlašćeno lice će u pisanom obliku obavestiti organe javne vlasti kojima je informacija bila dostavljena.

Strana tajna informacija

Član 23.

Klasifikacija, deklasifikacija i promena stepena tajnosti strane tajne informacije, vrši se u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima.

**3. KRITERIJUMI I MERE ZA ZAŠTITU
TAJNIH INFORMACIJA**

Kriterijumi za zaštitu tajnih informacija

Član 24.

Kriterijumi na osnovu kojih organ javne vlasti obezbeđuje i preduzima mere zaštite tajnih informacija su:

- 1) stepen klasifikacije;
- 2) obim i forma dokumenta u kome je sadržana tajna informacija, i
- 3) procena pretnje za bezbednost tajne informacije.

Mere zaštite

Član 25.

Organ javne vlasti primenjuje opšte i posebne mere zaštite u skladu sa zakonom i na zakonu zasnovanom propisu, radi zaštite tajnih informacija koje se nalaze u njegovom posedu.

Opšte mere zaštite

Član 26.

Opšte mere zaštite tajnih informacija obuhvataju naročito:

- 1) određivanje stepena tajnosti informacije;
- 2) procenu pretnje za bezbednost tajne informacije;
- 3) utvrđivanje načina korišćenja i postupanja sa tajnom informacijom;
- 4) utvrđivanje odgovornih lica za čuvanje, korišćenje, razmenu i druge radnje obrade tajnih informacija;
- 5) određivanje rukovaoca tajnim informacijama, uključujući i njegovu bezbednosnu proveru;
- 6) nadzor nad postupanjem sa tajnom informacijom;
- 7) mere fizičke zaštite tajne informacije, uključujući i ugradnju i postavljanje tehničkih sredstava zaštite, utvrđivanje bezbednosne zone i zaštitu van bezbednosne zone.

Posebne mere zaštite

Član 27.

Radi efikasne primene opštih mera zaštite utvrđenih u članu 26. ovog zakona, Vlada Republike Srbije utvrđuje posebne mere zaštite tajnih informacija.

Obaveze rukovaoca

Član 28.

U okviru svojih dužnosti, rukovalac tajnim informacijama preduzima mere zaštite tajnih informacija, a naročito omogućava korisnicima neposredan pristup tajnim informacijama, izdaje kopiju dokumenta koji sadrži tajnu informaciju, vodi evidenciju korisnika, stara se o razmeni tajnih informacija, i druge poslove u vezi sa radnjama obrade tajnih informacija.

4. KORISNIK TAJNIH INFORMACIJA

Korisnik tajne informacije

Član 29.

Korisnik tajne informacije je državljanin Republike Srbije i pravno lice sa sedištem u Republici Srbiji kome je izdat sigurnosni sertifikat (u daljem tekstu: sertifikat), odnosno strano fizičko i pravno lice kome je na osnovu ratifikovanog međunarodnog ugovora izdata bezbednosna dozvola (u daljem tekstu: dozvola), kao i funkcioneri organa javne vlasti koji na osnovu ovog zakona imaju pravo pristupa i korišćenja tajnih informacija bez izdavanja sertifikata.

Prava funkcionera organa javne vlasti na pristup tajnim informacijama bez sertifikata

Član 30.

Pristup tajnim informacijama i korišćenje informacije bilo kog stepena tajnosti bez izdavanja sertifikata imaju, na osnovu funkcije koje obavljaju: predsednik

Republike Srbije, predsednik i potpredsednik Vlade Republike Srbije, predsednik Narodne skupštine Republike Srbije, predsednik Ustavnog suda Republike Srbije, predsednik Vrhovnog suda Republike Srbije, Republički javni tužilac, Zaštitnik građana, Poverenik za informacije od javnog značaja, direktor Direktorata, zamenik direktora Direktorata i Generalni inspektor za zaštitu tajnih informacija.

Pravo na sertifikat bez bezbednosne provere

Član 31.

Sertifikat za pristup i korišćenje tajnih informacija za obavljanja poslova iz njihove nadležnosti, stiču na zahtev i bez prethodne bezbednosne provere: narodni poslanici, ministri, funkcioner koji rukovodi organom uprave u sastavu ministarstva, funkcioner koji rukovodi posebnom upravnom organizacijom, i sudije.

Lica iz stava 1. ovog člana, dužna su da pre pristupa tajnim podacima, potpišu izjavu Direktoratu, kojom potvrđuju da su upoznati sa odredbama ovog Zakona i da će postupati sa tajnim informacijama u skladu sa njima.

Fizička i pravna lica kao korisnici informacije

Član 32.

Pristup tajnim informacijama ima fizičko i pravno lice ako je to neophodno za obavljanje poslova iz delokruga njegovog rada i ako mu je od strane Direktorata, u postupku utvrđenim ovim zakonom, izdat sertifikat.

5. POSTUPAK ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA ODNOSNO DOZVOLE

Uslovi za izdavanje sertifikata fizičkom licu

Član 33.

Sertifikat izdaje Direktorat po pisanom zahtevu fizičkog lica, ako je podnosilac zahteva:

- 1) državljanin Republike Srbije;
- 2) punoletan;
- 3) poslovno sposoban;
- 4) neosuđivan za krivično delo, odnosno prekršaj predviđen ovim zakonom;
- 5) prošao odgovarajuću bezbednosnu proveru.

Uslovi za izdavanje sertifikata pravnom licu

Član 34.

Sertifikat izdaje Direktorat po pisanom zahtevu pravnog lica, ako podnosilac zahteva:

- 1) ima registrovano sedište na teritoriji Republike Srbije;
- 2) obavlja delatnost u vezi sa interesima utvrđenim u članu 7. stav 2. ovog zakona;
- 3) prođe odgovarajuću bezbednosnu proveru;
- 4) nije u postupku likvidacije odnosno stečaja;
- 5) nije kažnjen merom zabrane vršenja aktivnosti;

- 6) uredno plaća poreze odnosno doprinose.

Uslovi za izdavanje bezbednosne dozvole stranom licu

Član 35.

Pristup tajnim informacijama ima strano lice ako mu je:

- 1) izdat sigurnosni sertifikat od strane države čiji je državljanin odnosno u kojoj ima sedište odnosno od strane međunarodne organizacije čiji je član;
- 2) izdata bezbednosna dozvola od strane Direktorata, ako obaveza omogućavanja pristupa proističe iz ratifikovanih međunarodnih ugovora.

Podnošenje zahteva

Član 36.

Zahtav za izdavanje sertifikata podnosi se Direktoratu.

Ako se sertifikat zahteva za rukovaoca ili drugog zaposlenog u organu javne vlasti, zahtev podnosi funkcioner koji rukovodi organom javne vlasti.

Ako se sertifikat traži za pravno lice, zahtev podnosi zakonski zastupnik.

Na osnovu dobijenog sertifikata za pravno lice, zakonski zastupnik podnosi zahtev za izdavanje sertifikata rukovaocu ili drugom zaposlenom u pravnom licu.

Sadržina zahteva

Član 37.

Zahtev fizičkog lica sadrži: ime i prebivalište podnosioca zahteva, dužnosti, poslove odnosno aktivnosti koje su u vezi sa pristupom tajnim informacijama, kao i stepen tajnosti za koji se traži sertifikat.

Zahtev pravnog lica sadrži: poslovno ime, sedište i delatnost, ime i prebivalište zakonskog zastupnika i stepen tajnosti za koji pravno lice traži sertifikat.

Bezbednosna provera

Član 38.

Za pristup i korišćenje tajnih informacija vrši se bezbednosna provera u zavisnosti od stepena tajnosti, i to:

- 1) osnovna bezbednosna provera, za informacije označene kao „INTERNA TAJNA“ i „POVERLJIVA TAJNA“;
- 2) specijalna bezbednosna provera, za informacije označene kao „STROGO POVERLJIVA TAJNA“.
- 3) specijalna bezbednosna provera, koja obuhvata i dodatnu bezbednosnu proveru, za informacije označene kao „DRŽAVNA TAJNA“.

Organ nadležan za vršenje bezbednosne provere

Član 39.

Bezbednosnu proveru vrši Bezbednosno-informativna agencija.

Za pripadnike Vojske Srbije, bezbednosnu proveru vrši Vojno-obaveštajna agencija.

Cilj bezbednosne provere

Član 40.

Bezbednosnom proverom podnosioca zahteva vrši se procena bezbednosnog rizika, naročito od pristupa i korišćenja tajnih informacija.

Bezbednosni upitnik

Član 41.

Radi vršenja bezbednosne provere, Direktorat dostavlja podnosiocu zahteva bezbednosni upitnik.

Podnosilac zahteva popunjava osnovni bezbednosni upitnik, a ako se sertifikat zahteva za informacije označene kao „STROGO POVERLJIVA TAJNA“ i „DRŽAVNA TAJNA“, popunjava i poseban bezbednosni upitnik.

Popunjeni upitnik podnosioca zahteva označava se kao „INTERNA TAJNA“.

Osnovni bezbednosni upitnik za fizička lica

Član 42.

U osnovni bezbednosni upitnik unose se sledeći podaci o podnosiocu zahteva:

- 1) lično ime uključujući i prethodno ime podnosioca;
- 2) matični broj;
- 3) datum i mesto rođenja;
- 4) državljanstvo, uključujući i prethodno i dvojno;
- 5) prebivalište i boravište;
- 6) prethodni boravci u inostranstvu u trajanju od najmanje tri meseca;
- 7) bračni status i broj dece;
- 8) obrazovanje i zanimanje;
- 9) podaci u vezi sa izvršenjem vojne obaveze;
- 10) podaci o stručnom odnosno profesionalnom usavršavanju, u Republici Srbiji i inostranstvu;
- 11) podaci o prethodnim zaposlenjima;
- 12) podaci o osuđivanosti i krivičnim postupcima koji su u toku;
- 13) podaci o meri korišćenja alkoholnih pića i opojnih droga;
- 14) medicinski podaci u vezi sa bolestima zavisnosti, odnosno duševnim bolestima;
- 15) podaci o kontaktima sa stranim obaveštajnim službama;
- 16) podaci o članstvu ili učešću u aktivnostima organizacija čiji su ciljevi zabranjeni;
- 17) podaci o odgovornosti za povredu propisa koji se odnose na tajnost informacije; 18) podaci o prethodnoj bezbednosnoj proveru;

- 19) podaci o pravu svojine na nepokretnostima upisanim u javni registar, odnosno o nepokretnostima za koje podnosilac ima pravni osnov uperen na sticanje svojine na nepokretnosti, kao i podatak o godišnjem porezu na ukupan prihod građana za prethodnu godinu.

Obrazac upitnika iz stava 1. ovog člana propisuje direktor Direktorata.

Osnovni bezbednosni upitnik za pravna lica

Član 43.

U osnovni bezbednosni upitnik za pravna lica unose se sledeći podaci o podnosiocu zahteva:

- 1) naziv i sedište uključujući i prehodne;
- 2) matični broj pravnog lica i poresko-identifikacioni broj;
- 3) lično ime zastupnika;
- 3) datum i mesto osnivanja;
- 4) podaci o organizacionim jedinicama, ograncima, zavisnim društvima i drugim oblicima povezivanja;
- 5) poreklo osnivačkog kapitala uključujući i promene u poslednje tri godine;
- 6) broj zaposlenih;
- 7) broj zaposlenih za koje se traži sertifikat i vrsta poslova koje obavljaju;
- 8) podaci o utvrđenoj pravnoj odgovornosti pravnog lica i odgovornih lica u pravnom licu, kao i podaci o postupcima koji su u toku;
- 9) podaci o kontaktima sa stranim obaveštajnim službama;
- 10) podaci o članstvu ili učešću u aktivnostima organizacije čiji su ciljevi zabranjeni;
- 11) podaci o odgovornosti za povredu propisa koji se odnose na tajnost informacije;
- 12) podaci o prethodnoj bezbednosnoj proveru.
- 13) podaci o pravu svojine na nepokretnostima upisanim u javni registar, odnosno o nepokretnostima za koje podnosilac ima pravni osnov uperen na sticanje svojine na nepokretnosti, kao i podatak o godišnjem finansijskom izveštaju za prethodnu godinu u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija.

Uz popunjeni upitnik iz stava 1. ovog člana, zastupnik pravnog lica popunjava i osnovni bezbednosni upitnik za fizičko lice.

Obrazac upitnika iz stava 1. ovog člana propisuje direktor Direktorata.

Poseban bezbednosni upitnik

Član 44.

Za specijalnu bezbednosnu proveru utvrđenu u članu 38. stav 1. tačka 2. i 3. ovog Zakona, pored osnovnog, ispunjava se i poseban bezbedonosni upitnik.

U poseban bezbednosni upitnik, unose se podaci o:

- 1) učešću u stranim vojskama i paravojnim formacijama;

- 2) druge karakteristike, osim navedenih u članovima 42. i 43. koje fizičko odnosno pravno lice čine podložnim uticajima i pritiscima koji predstavljaju bezbednosni rizik;
- 4) dugovima nastalim usled finansijskih zaduženja ili preuzetih garancija.

Dodatna bezbednosna provera

Član 45.

Dodatna bezbednosna provera vrši se kada se izdavanje sertifikata traži za informacije označene kao „DRŽAVNA TAJNA“.

Dodatna bezbednosna provera obuhvata, pored provere činjenica bezbednosne provere, i proveru svih onih činjenica, okolnosti i događaja iz privatnog života podnosioca zahteva u poslednjih deset godina od dana podnošenja zahteva za izdavanje sertifikata, koje mogu da budu osnov za sumnju u njegovu poverljivost i pouzdanost, a naročito ako su njegove aktivnosti u suprotnosti sa interesima Republike Srbije, ili ako je povezan sa stranim licima koja mogu da ugroze spoljnu politiku i bezbednost Republike Srbije.

Trajanja bezbednosne provere

Član 46.

Od dana prijema upitnika od strane Direktorata, bezbednosna provera traje najduže:

- 1) 30 dana, za osnovnu bezbednosnu proveru;
- 2) 90 dana, za posebnu bezbednosnu proveru, i
- 3) 180 dana za posebnu bezbednosnu proveru sa dodatnom bezbednosnom proverom.

Ako se bezbednosna provera ne izvrši u roku utvrđenom u stavu 1. ovog člana, smatra se da je podnosilac zahteva prošao bezbednosnu proveru.

Dostavljanje podataka o bezbednosnoj proveri i dodatnoj bezbednosnoj proveri Direktoratu

Član 47.

Organ iz člana 38. ovog zakona, podnosi Direktoratu izveštaj o izvršenoj bezbednosnoj proveri odnosno dodatnoj bezbednosnoj proveri sa preporukom za izdavanje ili uskraćivanje sertifikata.

Uz izveštaj sa preporukom, organ iz člana 39. ovog zakona, dostavlja Direktoratu i popunjene bezbednosne upitnike podnosioca zahteva iz člana 42-44. ovog zakona.

Izveštaj sa preporukom organa iz člana 39. ovog zakona, predstavlja informaciju sa oznakom „POVERLJIVA TAJNA“.

Rešenje

Član 48.

Direktorat o izdavanju sertifikata odlučuje rešenjem, u roku od 15 dana od dana dostavljanja izveštaja o bezbednosnoj proveri sa preporukom, odnosno od isteka roka iz člana 46. ovog zakona.

Ako je izveštaj nepotpun ili je dostavljen bez preporuke, Direktorat donosi rešenje na osnovu dostavljenog izveštaja.

Ako izveštaj nije dostavljen, ili je dostavljeni izveštaj nepotpun ili bez preporuke, samo u slučaju naročito opravdanih ozbiljnih razloga, ako bi mogla nastupiti nepopravljiva šteta po interese utvrđene članom 7. stav 2. ovog Zakona, Direktorat može doneti rešenje najdocnije u naknadnom roku od 30 dana, o čemu obaveštava podnosioca zahteva.

Odbijanje zahteva

Član 49.

Direktorat rešenjem odbija zahtev za izdavanje sertifikata ako se na osnovu izveštaja bezbednosne odnosno dodatne bezbednosne provere utvrdi:

- 1) da je podnosilac zahteva naveo neistinite i nepotpune podatke u osnovnom odnosno posebnom bezbednosnom upitniku;
- 2) da podnosilac zahteva ne ispunjava uslove za izdavanje sertifikata, određene ovim zakonom;
- 3) da podnosilac zahteva nije obezbedio uslove za preduzimanje propisanih mera zaštite tajnih informacija;
- 4) da postoji sumnja u poverljivost i pouzdanost podnosioca zahteva.

Pravo na žalbu i rešenje po žalbi

Član 50.

Podnosilac zahteva čiji je zahtev odbijen ili kome nije izdat sertifikat u rokovima iz člana 46. ovog zakona, podnosi žalbu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja o odbijanju, odnosno od dana isteka roka.

Žalba se podnosi Generalnom inspektoratu.

Generalni inspektor donosi rešenje bez odlaganja, a najdocnije u roku od 30 dana od dana prijema žalbe, pošto omogući Direktoratu da se izjasni u pisanom obliku.

Shodna primena

Član 51.

Na postupak za izdavanje sertifikata primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, osim ako ovim zakonom drugačije određeno.

Upravni spor

Član 52.

Protiv rešenja Generalnog inspektora podnosilac zahteva može pokrenuti upravni spor.

Sadržaj, oblik i uručenje sertifikata

Član 53.

Sadržinu i oblik sertifikata, propisuje Direktorat.

Prilikom uručenja sertifikata, direktorat upoznaje korisnika sa propisanim uslovima za postupanja sa tajnim informacijama, kao i pravnim i drugim posledicama njihovog neovlašćenog korišćenja.

Pri preuzimanju, korisnik potpisuje sertifikat kao i izjavu da je upoznat za odredbama ovog Zakona i drugih propisa kojima se uređuje zaštita tajnih informacija i da će koristiti tajne informacije u skladu sa njima.

Prestanak važenja sertifikata

Član 54.

Sertifikat prestaje da važi:

- 1) istekom vremena za koji je izdat, ako nije produženo njegovo važenje;
- 2) prestankom funkcije lica navedenih u članu 31. ovog zakona;
- 3) prestankom obavljanja poslova iz delokruga rada lica iz člana 32. ovog zakona;
- 4) na osnovu rešenja Direktorata donetog u postupku provere sertifikata;
- 5) smrću fizičkog lica ili prestankom postojanja pravnog lica kome je izdat sertifikat.

Prestanak važenja sertifikata istekom vremena

Član 55.

Sertifikat izdat za informaciju označenu kao "DRŽAVNA TAJNA" važi tri godine.

Sertifikat izdat za informaciju označenu kao „STROGO POVERLjIVA TAJNA“ važi pet godina.

Sertifikat izdat za informaciju označenu kao „POVERLjIVA TAJNA“ ili „INTERNA TAJNA“, važi 10 godina.

Produženje važenja sertifikata

Član 56.

Najdocije 180 dana pre isteka važenja sertifikata Direktorat u pisanom obliku obaveštava korisnika da može da podnese zahteva za produženje važenja sertifikata.

Uz zahtev za produženje korisnik obaveštava Direktorat o svim promenama podataka iz ranije podnetog bezbednostnog upitnika sa dokazima, a nadležni organ iz člana 39. ovog zakona, ponovo vrši bezbednosnu proveru.

Provera sertifikata

Član 57.

Direktorat donosi rešenje o ograničenju ili prestanku važenja sertifikata i pre isteka njegovog važenja, ako utvrdi da korisnik sertifikata tajne informacije ne koristi ili ne čuva u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, odnosno da više ne ispunjava uslove za izdavanje sertifikata.

Ako je to neophodno, deo obrazloženja rešenja iz stava 1. ovog člana, koji ispunjava uslove da bude označen kao „POVERLJIVA TAJNA“ ne dostavlja se korisniku.

Shodna primena

Član 58.

Protiv rešenja Direktorata o ograničenju ili prestanku važenja sertifikata, korisnik može izjaviti žalbu, odnosno pokrenuti upravni spor u skladu sa članom 50. i 52. ovog zakona.

Izdavanje dozvole

Član 59.

Dozvolu izdaje Direktorat stranom licu označenom u ratifikovanom međunarodnom ugovoru.

Po prijemu zahteva, Direktorat putem međunarodne razmene proverava da li je podnosiocu zahteva izdat sigurnosni sertifikat od strane države čiji je državljanin ili u kojoj ima sedište, odnosno od strane međunarodne organizacije čiji je član.

Dozvola se izdaje samo za pristup informacijama, određenim ratifikovanim međunarodnim ugovorom.

Na izdavanje dozvole shodno se primenjuje član 36. st. 1, 3. i 4, član 37, član 48, član 49, stav 1. tačka 2, čl. 50-53, član 54. stav 1. tačke 1, 4. i 5., i čl. 55-58. ovog zakona.

Službena evidencija i drugi podaci vezani za sertifikat i dozvolu

Član 60.

Direktorat vodi evidenciju izdatih sertifikata i dozvola, rešenja o izdavanju sertifikata i dozvola, rešenja o odbijanju izdavanja sertifikata i dozvola, rešenja o produženju važenja sertifikata i dozvola i potpisanih izjava korisnika informacija.

Direktorat čuva bezbednosni upitnik podnosioca zahteva za izdavanje sertifikata, izveštaj sa preporukom za izdavanje sertifikata, kopiju sertifikata, rešenja i evidenciju o izdatim sertifikatima, i rešenja i evidenciju o izdatim dozvolama.

Sadržina, oblik i način vođenja evidencije, kao i rok čuvanja podataka iz stava 1. i 2. ovog člana, propisuje Direktorat.

Obaveza čuvanja tajne

Član 61.

Lice kome je izdat sertifikat odnosno dozvola, dužno je čuvati tajnost informacija za vreme i nakon isteka vremena na koji je izdat sertifikat ili dozvola, sve dok je informacija označena kao tajna.

6. DIREKTORAT ZA ZAŠTITU TAJNIH INFORMACIJA

Status Direktorata

Član 62.

Direktorat za zaštitu tajnih informacija je organ Vlade Republike Srbije sa svojstvom pravnog lica.

Nadležnosti Direktorata

Član 63.

Direktorat obavlja sledeće poslove iz svoje nadležnosti:

- 1) obezbeđuje primenu standarda i propisa u oblasti zaštite tajnih informacija;
- 2) usvaja plan zaštite tajnih informacija za vanredne i hitne slučajeve;
- 3) propisuje sadržinu, oblik i način vođenja evidencije tajnih informacija;
- 4) organizuje vršenje poslova organa javne vlasti u vezi sa razmenom tajnih informacija sa stranim državama i međunarodnim organizacijama;
- 5) organizuje vršenje poslova koji se odnose na obezbeđenje zaštite tajnih informacija koje su poverene Republici Srbiji od strane drugih država i međunarodnih organizacija;
- 6) postupa po zahtevima za izdavanje sertifikata i dozvole;
- 7) vodi evidenciju o izdatim sertifikatima i dozvolama;
- 8) izrađuje i vodi Centralni registar stranih tajnih informacija;
- 9) preduzima mere radi obuke korisnika tajnih informacija i organa javne vlasti za postupanje sa tajnim informacijama u skladu sa standardima i propisima, i
- 10) obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom.

Direktorat podnosi godišnji izveštaj o aktivnostima Vladi Republike Srbije, u roku od tri meseca od okončanja fiskalne godine.

Izbor direktora Direktorata

Član 64.

Vlada imenuje i razrešava direktora Direktorata (u daljem tekstu: direktor).

Direktor se bira za vreme od četiri godine.

Isto lice može biti birano za direktora najviše dva puta.

Za direktora se bira lice koje ispunjava uslove za rad u državnim organima, koji ima visoku stručnu spremu i koji ima najmanje deset godina radnog iskustva u oblasti tajnih informacija.

Direktor ne može biti lice koje obavlja funkciju ili je zaposleno u drugom državnom organu ili političkoj stranci.

Prestanak dužnosti

Član 65.

Direktoru dužnost prestaje istekom mandata, na lični zahtev, kada navrší šezdeset pet godina života, i razrešenjem.

Vlada razrešava direktora ako bude osuđen za krivično delo na kaznu zatvora, ako trajno izgubi radnu sposobnost, ako obavlja funkciju ili je zaposlen u drugom organu ili političkoj stranci, ako izgubi državljanstvo Republike Srbije, ako nestručno ili nesavesno obavlja posao ili ako postupa suprotno odredbama ovog zakona u vezi sa zaštitom tajnih informacija.

Zamenik direktora

Član 66.

Direktor ima zamenika, koga bira Vlada Republike Srbije na predlog direktora.

Zamenik direktora bira se za vreme od četiri godine.

Za zamenika direktora bira se lice koje ispunjava uslove za rad u državnim organima, koji ima visoku stručnu spremu i koji ima najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti tajnih informacija.

Zamenik direktora obavlja dužnosti direktora u slučaju njegovog odsustva, smrti, isteka mandata, razrešenja kao i privremene ili trajne sprečenosti direktora da vrši svoje nadležnosti.

Na prestanak dužnosti zamenika direktora shodno se primenjuju odredbe člana 65. ovog zakona.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta

Član 67.

Direktor donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, za koji saglasnost daje Vlada Republike Srbije.

Lice može biti zaposleno u Direktoratu, ako je prošlo specijalnu bezbednosnu proveru za informacije označene kao „DRŽAVNA TAJNA“.

7. DUŽNOSTI DIREKTORATA U VEZI SA STRANIM TAJNIM INFORMACIJAMA

Razmena stranih tajnih informacija

Član 68.

Razmena tajnih informacija sa stranim državama i međunarodnim organizacijama vrši se preko Direktorata, osim ako je posebnim zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom drugačije određeno.

Centralni registar stranih tajnih informacija

Član 69.

Direktorat ustanovljava, vodi i obezbeđuje Centralni registar stranih tajnih informacija (u daljem tekstu: Centralni registar).

Organ javne vlasti koji je primio stranu tajnu informaciju u skladu sa posebnim zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom, ustanovljava, vodi i obezbeđuje registar stranih tajnih informacija.

Kopiju informacije iz stava 2. ovog člana, organ javne vlasti dostavlja Direktoratu.

Međunarodna saradnja

Član 70.

Direktorat informiše stranu državu odnosno međunarodnu organizaciju o bezbednosti stranih tajnih informacija dobijenih od strane države odnosno međunarodne organizacije.

Direktorat prima informacije od strane države odnosno međunarodne organizacije o bezbednosti tajnih informacija koje je Republika Srbija predala stranoj državi odnosno međunarodnoj organizaciji.

Razmena informacija bez prethodno ratifikovanog međunarodnog ugovora

Član 71.

U krajnje nepovoljnim političkim, ekonomskim ili odbrambeno-bezbednosnim okolnostima za Republiku Srbiju, i ako je to neophodno radi zaštite interesa iz člana 7. stav. 2. ovog zakona, na zahtev organa javne vlasti, Direktorat razmenjuje tajne informacije sa stranom državom odnosno međunarodnom organizacijom i bez prethodno zaključenog međunarodnog ugovora.

8. NADZOR

Generalni inspektor

Član 72.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i drugih propisa koji se odnose na tajne informacije, vrši Generalni inspektor.

Generalni inspektor je samostalan i nezavisan u vršenju svojih nadležnosti.

Sedište Generalnog inspektora je u Beogradu.

Nadležnosti generalnog inspektora

Član 73.

Generalni inspektor:

- 1) kontroliše primenu ovog zakona i drugih propisa koji se odnose na tajne informacije;
- 2) nalaže mere za otklanjanje nedostataka u vezi sa korišćenjem, razmenom i drugim radnjama obrade tajnih informacija;
- 3) deklasifikuje tajne informacije u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 4) utvrđuje prekršajnu odgovornost za povredu odredaba ovog zakona;
- 5) podnosi krivične prijave i predlaže pokretanje drugog postupka zbog povrede odredaba ovog zakona;

- 6) rešava po žalbi podnosioca zahteva za izdavanje sertifikata, odnosno dozvole;
- 7) pruža pomoć u sprovođenju ovog zakona i drugih propisa koji se odnose na tajne informacije.

Izbor Generalnog inspektora

Član 74.

Narodna skupština Republike Srbije (u daljem tekstu: Narodna skupština), bira Generalnog inspektora na predlog odbora Narodne skupštine nadležnog za bezbednost.

Narodna skupština bira Generalnog inspektora većinom glasova od ukupnog broja narodnih poslanika.

Za Generalnog inspektora se bira lice koje ispunjava uslove za rad u državnim organima, koje ima visoku stručnu spremu, koje je priznati stručnjak u oblasti zaštite tajnih informacija i koje ima najmanje deset godina radnog iskustva.

Generalni inspektor ne može biti lice koje obavlja funkciju ili je zaposleno u drugom državnom organu ili političkoj stranci.

Generalni inspektor se bira za vreme od pet godina.

Isto lice može biti birano za Generalnog inspektora najviše dva puta.

Prestanak dužnosti Generalnog inspektora

Član 75.

Generalnom inspektor dužnost prestaje istekom mandata, na lični zahtev, kada navrší šezdeset pet godina života i razrešenjem.

Narodna skupština razrešava Generalnog inspektora ako bude pravosnažno osuđen za krivično delo na kaznu zatvora, ako trajno izgubi radnu sposobnost, ako obavlja funkciju ili je zaposlen u drugom organu ili političkoj stranci, ako izgubi državljanstvo Republike Srbije, ako nestručno i nesavesno obavlja posao ili postupava suprotno odredbama ovog zakona.

Postupak za razrešenje Generalnog inspektora pokreće se na inicijativu jedne trećine narodnih poslanika.

Odbor Narodne skupštine nadležan za bezbednost utvrđuje da li postoje razlozi za razrešenje i o tome obaveštava Narodnu skupštinu.

Odbor Narodne skupštine obaveštava Narodnu skupštinu o zahtevu Generalnog inspektora da mu prestane dužnost, kao i o ispunjenju uslova za prestanak dužnosti zbog godina života.

Ako o zahtevu za prestanak dužnosti Narodna skupština ne odluči u roku od 60 dana, smatra se da je istekom tog roka Generalnom inspektor prestala dužnosti.

U ostalim slučajevima Generalnom inspektor prestaje dužnost onog dana koji Narodna skupština navede u svojoj odluci.

Položaj Generalnog inspektora

Član 76.

U vršenju svoje nadležnosti Generalni inspektor neće tražiti, niti primati naloge i uputstva državnih organa i drugih lica.

Generalni inspektor ima pravo na platu jednaku plati sudije Vrhovnog suda kao i

druga prava na osnovu rada u skladu sa zakonom, i pravo na naknadu troškova nastalih u vezi sa

vršenjem svoje nadležnosti.

Specijalni inspektori za bezbednost tajnih informacija

Član 77.

U vršenju nadležnosti, Generalnom inspektoru pomažu specijalni inspektori.

Narodna skupština bira i razrešava pet specijalnih inspektora, na predlog Odbora nadležnog za bezbednost.

Za specijalnog inspektora može biti izabrano lice koje ispunjava uslove utvrđene u članu 74. st. 3. i 4. koje se odnose na izbor Generalnog inspektora.

Narodna skupština bira specijalne inspektore na period od pet godina, većinom glasova narodnih poslanika.

Na prestanak dužnosti specijalnih inspektora, primenju se odredbe člana 75. ovog zakona koje se odnose na prestanak dužnosti Generalnog inspektora.

Zamenik Generalnog inspektora

Član 78.

Generalni inspektor određuje zamenika iz reda specijalnih inspektora.

Zamenik Generalnog inspektora obavlja dužnosti Generalnog inspektora u slučaju njegovog odsustva, smrti, prestanka mandata, razrešenja kao i privremene ili trajne sprečenosti direktora da vrši svoje nadležnosti.

Nadležnosti specijalnog inspektora

Član 79.

U obavljanju nadzora, specijalni inspektor vrši kontrolu bezbednosti, korišćenja, razmene i drugih radnji obrade tajnih informacija, bez prethodnog obaveštavanja organa javne vlasti, ovlašćenog lica, rukovaoca, odnosno korisnika.

Specijalni inspektor nalaže mere i određuje rok za otklanjanje nedostataka u vezi sa korišćenjem, razmenom i drugim radnjama obrade tajnih informacija.

Stručna služba Generalnog inspektora

Član 80.

Generalni inspektor ima stručnu službu koja mu pomaže u vršenju njegovih nadležnosti.

Generalni inspektor donosi akt, za koji saglasnost daje Narodna skupština, kojim uređuje svoj rad, rad specijalnih inspektora i stručne službe.

Generalni inspektor samostalno odlučuje u skladu sa zakonom, o prijemu lica u radni odnos u stručnu službu, rukovođen potrebom profesionalnog i delotvornog vršenja svojih nadležnosti.

Svaki zaposleni u stručnoj službi prolazi postupak bezbednosne provere i dodatne bezbednosne provere.

Na zaposlene u stručnoj službi shodno se primenjuju propisi o radnim odnosima u državnim organima.

Finansijska sredstva za rad Generalnog inspektora, specijalnih inspektora i stručne službe obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Izveštaji

Član 81.

U roku od tri meseca od okončanja fiskalne godine, Generalni inspektor podnosi Narodnoj skupštini godišnji izveštaj o radnjama preduzetim u primeni ovog zakona i izdacima.

9. KAZNE NE ODREDBE

Član 82.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj ovlašćeno lice ako:

- 1) je informaciju koja se ne smatra tajnom informacijom, označilo kao tajnu (član 4);
- 2) je informaciju koja se očigledno ne odnosi na zaštićene interese, označilo kao tajnu (član 7. st. 2);
- 3) je donelo rešenje o klasifikovanju informacije bez obrazloženja (član 8. st. 2);
- 4) je označilo tajnu informaciju neodgovarajućim stepenom tajnosti (član 10);
- 5) nije istaklo stepen tajnosti na vidan način, odnosno nije na prvoj strani dokumenta označilo sve stepene tajnosti (član 11. st. 1. i 2);
- 6) nije informaciju označenu kao „DRŽAVNA TAJNA“ izdvojilo u zaseban dokument (član 11. st. 3);
- 7) informacije sadržane u dokumentu koje nisu tajne, označi kao tajne (član 11. st. 4);
- 8) ne deklasifikuje tajnu informaciju nakon nastupanja datuma ili događaja (član 15. st. 1. i 16. st. 1);
- 9) ne deklasifikuje informaciju nakon isteka zakonskog roka (član 17);
- 10) ne sprovede periodičnu procenu tajnosti informacija (član 19);
- 11) ne deklasifikuje informaciju na osnovu rešenja Poverenika za informacije ili presude Vrhovnog suda (član 21);
- 12) propusti da organe javne vlasti obavesti o promeni stepena tajnosti i deklasifikaciji tajnih informacija (član 22);
- 13) ne preduzme opšte i posebne mere zaštite tajnih informacija (čl. 25. i 26);
- 14) ne ustanovi, ne vodi, odnosno ne obezbeđuje registar stranih tajnih informacija (član 69. stav 2).

Član 83.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj rukovalac tajnih informacija koji ne preduzima mere zaštite tajnih informacija (član 28.).

Član 84.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj direktor Direktorata ako:

- 1) ne odluči po zahtevu za izdavanje sertifikata, odnosno dozvole, u roku utvrđenim ovim zakonom (čl. 48. i 59. st.4);
- 2) ne vodi službenu evidenciju, odnosno ne čuva podatke vezane za sertifikata i dozvolu (čl.60. st. 1. i 2);
- 3) ne vodi, odnosno ne obezbeđuje Centralni registar (čl. 69. st.1);
- 4) ne razmeni tajnu informaciju sa stranom državom, odnosno međunarodnom organizacijom na zahtev organa javne vlasti (čl. 71).
- 5) ako ne organizuje vršenje poslova organa javne vlasti u vezi sa razmenom tajnih informacija sa stranim državama i međunarodnim organizacijama (član 63. st. 1. tač. 5).

10. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 85.

Stepeni tajnosti informacija nastali od 1. januara 2001. godine do dana stupanja na snagu ovog zakona, prevode se na sledeći način:

- 1) tajna informacija označena kao "DRŽAVNA TAJNA", sa stepenom „STROGO POVERLjIVO“, u „DRŽAVNA TAJNA“
- 2) tajna informacija označena kao „VOJNA TAJNA“ i „SLUŽBENA TAJNA“, sa stepenom „STROGO POVERLjIVO“, u „STROGO POVERLjIVA TAJNA“.
- 3) tajna informacija označena kao „DRŽAVNA TAJNA“, „VOJNA TAJNA“ i „SLUŽBENA TAJNA“ sa stepenom „POVERLjIVO“, u „POVERLjIVA TAJNA“;
- 4) tajna informacija označena kao „DRŽAVNA TAJNA“, sa stepenom „INTERNO“, i tajna informacija označena kao „VOJNA TAJNA“, i „SLUŽBENA TAJNA“, sa stepenom INTERNO, u „INTERNA TAJNA“

Prevođenje informacija iz stava 1. ovog člana, vrši se u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Informacije nastale pre 1. januara 2001. godine zadržavaju svoje oznake ili se deklasifikuju u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 86.

Vlada Republike Srbije izabraće direktora i zamenika direktora Direktorata u roku od 90 od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Narodna skupština Republike Srbije izabraće Generalnog inspektora i specijalne inspektore u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 87.

Stupanjem ovog zakona na snagu prestaje da važi Uredba o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štititi primenom posebnih mera bezbednosti (Službeni list SRJ, br. 54/94), kao i drugi propisi koji se odnose na tajne informacije.

Podzakonske akte Direktorata i Generalni inspektor donose u roku od šest meseci od dana stupanja na dužnost direktora Direktorata i Generalnog inspektora.

Drugi organi javne vlasti donose podzakonske akte utvrđene ovim zakonom u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 88.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 2008. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

1. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 107. Ustava Republike Srbije iz 2006. godine, prema kome „Pravo predlaganja zakona, drugih propisa i opštih akata imaju svaki narodni poslanik, Vlada, skupština autonomne pokrajine ili najmanje 30.000 birača.

Takođe ustavni osnov za donošenje ovog zakona možemo pronaći i u drugim odredbama Ustava Republike Srbije, kao na primer, članu 97. st. 1. tač. 1 prema kome: „Republika Srbija uređuje i obezbeđuje „suverenost, nezavisnost, teritorijalnu celovitost i bezbednost Republike Srbije, njen međunarodni položaj i odnose sa drugim državama i međunarodnim organizacijama“.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Posmatrajući pravni sistem Srbije, možemo zaključiti da je Republika Srbija u oblasti tajnih informacija, još uvek daleko od proklamovanih ciljeva otvorenog i transparentnog društva kojima teži, ali i savremenog sistema klasifikacije, obrade, rukovanja i zaštite tajnih informacija. Trenutno važeći i mnogobrojni pravni propisi u ovoj oblasti nisu usklađeni sa savremenim međunarodnim standardima i uporedno-pravnim evropskim iskustvom, što već danas za posledicu ima neadekvatnu zaštitu tajnih informacija s jedne, i otežanu saradnju u procesu razmene tajnih informacija sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, s druge strane.

U Srbiji danas ne postoji integralni – jedinstveni sistem koji se odnosi na tajne informacije, a koji treba da obuhvata: postupak određivanja tajnih informacija; postupak deklasifikacije i prestanak tajnosti informacija; obaveze korisnika tajnih informacija; korisnike tajnih informacija; postupak izdavanja sertifikata i dozvola za pristup tajnim informacijama; zaštitu i mere zaštite tajnih informacija; pristup tajnim informacijama; odgovornost rukovoca tajnih informacija; proveru tajnosti informacija i sl. Umesto jedinstvenog i celovitog sistema, danas u Srbiji postoji ogroman broj zakona i podzakonskih akata koji u sebi uglavnom parcijalno sadrže odredbe u kojima se govori o različitim oblicima tajni i stepenu tajnosti, te se samo njihovim strogim nabranjanjem može doći do zaključka da je rad državnih organa, javnih službi, specifičnih institucija kao što su vojska i policija pa čak javnih preduzeća i ustanova često i nepotrebno obavijene velom tajni.

U svakom demokratskom društvu naravno, *postoje izvesne informacije koje su izuzete iz obaveze uvida i davanja njenim građanima i kao takve proglašene tajnim*. To su pre svega one informacije koje se odnose na: *nacionalnu bezbednost, spoljne poslove, obaveštajne i kontra-obaveštajne aktivnosti države, odnosno određene ekonomske i finansijske poslove*. Međutim, u takvim situacijama, strogo se vodi računa da *tajnost proizilazi iz sadržine takvih informacija*, pri čemu se obezbeđuje adekvatan sistem kontrole, kako se ne bi dogodilo da se određene informacije proglašavaju za „tajne“ kako bi se štitili lični interesi političara, policajaca, vojnih lica ili drugih državnih službenika, odnosno vlasnika kompanija.

Činjenica je da u Srbiji danas postoji «prava prašuma» propisa u ovoj oblasti. Pomenućemo samo neke zakone i podzakonske akte koje u sebi sadrže odredbe koji se odnose na tajne informacije. To su, pre svega, oni zakoni koji su sa ranije Državne zajednice Srbija i Crna Gora pa čak i ranije Savezne Republike Jugoslavije još uvek na pravnoj snazi u današnjoj Republici Srbiji kao nezavisnoj i samostalnoj državi, kao na primer: Zakon o odbrani,¹ Zakon o vojsci Jugoslavije,² Uredba o

¹ Zakon o odbrani, "Službeni list SRJ", br. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99, 3/2002

kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štiti primenom posebnih mera bezbednosti,³ Uredba o mobilizaciji,⁴ i dr. Pored ovih, ranije federalnih propisa koji su danas inkorporisani u pravni sistem Republike Srbije, i na nivou Srbije su u prošlosti bili doneti određeni zakoni i drugi propisi, koji su i danas na snazi a koji u pojedinim odredbama sadrže pravila koja se odnose na tajnost informacija. To su Krivični zakonik,⁵ Zakonik o krivičnom postupku,⁶ Zakon o parničnom postupku,⁷ Zakon o opštem upravnom postupku,⁸ Zakon o privrednim društvima,⁹ Poslovnik Narodne skupštine Republike Srbije,¹⁰ Zakon o Vladi Republike Srbije,¹¹ Poslovnik Vlade Republike Srbije,¹² Zakon o uređenju sudova,¹³ Zakon o javnom tužilaštvu,¹⁴ Zakon o izvršenju krivičnih sankcija,¹⁵ Zakon o uslovima za obavljanje psihološke delatnosti,¹⁶ Zakon o odbrani Republike Srbije,¹⁷ Uputstvo o planiranju odbrane Republike Srbije,¹⁸ kao i mnogi drugi.

I pored velikog broja zakona i podzakonskih akata, teško je sadržinski odrediti koji podatak odnosno informacija je informacija koja u sebi sadrži državnu, službenu, vojnu, poslovnu ili drugu tajnu.

Pojam odnosno definicija državne tajne, izvodi se iz bića krivičnog dela odavanje državne tajne sadržane u novom Krivičnom zakoniku.¹⁹ U biću ovog

² Zakon o vojsci, "Službeni list SRJ", br. 43/94, 28/96, 22/99, 44/99, 74/99, 3/2002, 37/2002

³ Uredba o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štiti primenom posebnih mera bezbednosti, "Službeni list SRJ", br. 54/94,

⁴ Uredba o mobilizaciji, "Službeni list SRJ", br. 35/97

⁵ Krivični zakonik, "Službeni glasnik RS", br. 85/2005.

⁶ Zakonik o krivičnom postupku, "Službeni list SRJ", broj 70/2001, 68/2002, "Službeni glasnik RS", br. 58/2004.

⁷ Zakon o parničnom postupku, "Službeni glasnik RS", broj 125/2004.

⁸ Zakon o opštem upravnom postupku, "Službeni list SRJ", br. 33/97.

⁹ Zakon o privrednim društvima, "Službeni glasnik RS", br. 125 /04, čl. 38

¹⁰ Poslovnik Narodne skupštine (prečišćen tekst), "Službeni glasnik RS", br. 32/2002, 57/2003, 12/2004, 16/2004, 29/2004, 54/2004

¹¹ Zakon o vladi Republike Srbije, "Službeni glasnik RS", br. "Službeni glasnik RS", br. 5/91,45/93, čl. 25.

¹² Uporedi: Poslovnik Vlade Republike Srbije, "Službeni glasnik RS", br. 6/2002, 12/2002, 41/2002, 99/2003, 113/2004, čl. 43, čl. 49, 61 i dr.

¹³ Uporedi: Zakon o uređenju sudova, "Službeni glasnik RS", br. 63/2001, 42/2002, 27/2003, 103/2003, 29/2004.

¹⁴ Uporedi: Zakon o javnom tužilaštvu, "Službeni glasnik RS", br. 63/2001, 42/2002, 39/2003, 44/2004, 51/2004

¹⁵ Uporedi: Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, "Službeni glasnik RS", br. 16/97, 34/2001.

¹⁶ Uporedi: Zakon o uslovima za obavljanje psihološke delatnost, Službeni glasnik RS", br. 25/96.

¹⁷ Uporedi: Zakon o odbrani, "Službeni glasnik RS", br. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93, 48/94.

¹⁸ Uporedi: Uputstvo o planiranju odbrane Republike Srbije, "Službeni glasnik RS", br. 10/92,

¹⁹ Uporedi: Krivični zakonik, "Službeni glasnik RS", br. 85/2005, čl. 316.

krivičnog dela nije se, međutim, odstupilo od ranije formulacije koja je postojala u ranijem Osnovnom krivičnom zakoniku,²⁰ koji je donošenjem novog Krivičnog zakonika prestao da važi. Državnom tajnom smatraju se podaci ili dokumenti koji su zakonom drugim propisom ili odlukom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona proglašeni državnom tajnom i čije je bi odavanje prouzrokovalo ili bi moglo da prouzrokuje štetne posledice za bezbednost, odbranu ili za političke, ekonomske ili vojne interese zemlje. Kao što se već na prvi pogled može uočiti, na osnovu navedene formulacije, postoji veoma široka mogućnost da se bilo koja informacija odnosno dokument aktom samog organa odredi za državnu tajnu, što se danas često i dešava, bez mogućnosti ikakve adekvatne kontrole.

Jedan od oblika državne tajne su tajni podaci odbrane utvrđeni *Uredbom o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štiti primenom posebnih mera bezbednosti* iz 1994. godine. Prema ovoj Uredbi, državnu tajnu predstavljaju tajni podaci čijim bi otkrivanjem mogle nastupiti teške posledice za odbranu i bezbednost zemlje, a koji se odnose naročito na: 1) vojne, političke ekonomske i druge procene na kojima se zasniva politika odbrane zemlje; 2) plan opšte mobilizacije i plan odbrane zemlje; 3) analize i ocene stanja pripreme za odbranu zemlje; 4) objekte od posebnog značaja za odbranu zemlje i dr. Takav dokument nosiće oznaku *odbrana* a ispod nje *državna tajna*.²¹

Slično je i sa definicijom službene tajne. Definicija službene tajne, kao i definicija državne, odnosno vojne tajne, proizilazi iz bića krivičnog dela odavanja službene tajne utvrđenog i u novom Krivičnom zakoniku.²² *Službena tajna je tajna koja se odnosi na podatke i dokumente koji su zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona proglašeni službenom tajnom i čije bi odavanje moglo imati štetne posledice za službu*.²³

Isto važi i kada je reč o vojnoj tajni. Prema važećem zakonodavstvu, vojnom tajnom smatraju se podaci ili dokumenti koji su zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona proglašeni vojnom tajnom i čije bi odavanje imalo ili je moglo imati teže štetne posledice za Vojsku Srbije i Crne Gore ili odbranu i bezbednost zemlje.²⁴

Drugi zakoni takođe poznaju i neke druge vrste tajni, kao na primer: poslovna tajna, profesionalna tajna, umetnička tajna i dr.

Iz ovog kratkog pregleda definicija određenih oblika "tajni" prizilazi da nejasno sadržinsko određenje informacija koje imaju obeležja tajne kao i njihovo neadekvatno razgraničenje. To su razlozi zbog koga su kod nas, često mnoge informacije koje se odnose na delatnost i rad državnih organa a koja nemaju takva obeležja, proglašavaju iz "formalnih razloga" tajnim kako bi se sprečilo otkrivanje raznih

²⁰ Uporedi: *Osnovni krivični zakon*, "Službeni list SFRJ", br. 44/76, 36/77, 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90, 54/90; "Službeni list SRJ", br. 35/92, 16/93, 31/93, 37/93, 24/94, 61/2001; "Službeni glasnik RS", br. 39/2003, čl. 129.

²¹ Uporedi: *Uredba o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štiti primenom posebnih mera bezbednosti*, "Službeni list SRJ", br. 54/94, čl. 10-11.

²² Uporedi: *Krivični zakonik*, "Službeni glasnik RS", br. 85/2005, čl. 369.

²³ Uporedi: *Krivični zakonik*, "Službeni glasnik RS", br. 85/2005, čl. 369.

²⁴ Uporedi: *Osnovni krivični zakon*, "Službeni list SFRJ", br. 44/76, 36/77, 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90, 54/90; "Službeni list SRJ", br. 35/92, 16/93, 31/93, 37/93, 24/94, 61/2001; "Službeni glasnik RS", br. 39/2003, čl. 224.

zloupotreba, nesposobnosti i neadekvatnog rada državnih organa i funkcionera, čime je, bez adekvatnog oblika kontrole otvorena mogućnost zloupotrebama i manipulacijama informacijama koje po svojoj sadržini i nisu «tajne».

Analizom sadašnjim pravnih propisa u Srbiji, uočljivo je da nema ni posebnog tela koje bi na zakonski način raspolagalo tajnim informacijama, koje bi izdavalo sertifikate i dozvole određenom krugu korisnika tajnih informacijama; obavezama rukovaoca tajnim informacijama i njihovoj odgovornosti kao ni nezavisnog i nepristrasnog tela koje bi moglo, s vremena na vreme, vršiti «sadržinsku kontrolu» informacija koje nose oznaku „tajna“.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, koji je u Srbiji usvojen krajem 2004. godine, jeste jedna od karika koje treba da obezbede javnost rada države i njenih organa, i koji treba da tajnost pojedinih informacija svede na nužnu sadržinsku meru koje zahteva jedno otvoreno i demokratsko društvo. Ali to nije dovoljno. Potrebno je i donošenje *Zakona o klasifikaciji informacija*, koji bi na jedinstven način trebao da obuhvati sva pomena pitanja, uključujući i ona koja proizilaze iz međunarodnih standarda i uporedno-pravnog iskustva zemalja koje su ovakve zakone i druge propise već donele.

Donošenjem jednog ovakvog zakona, odnosno razradom navedenih principa i sistemskih rešenja, Srbija bi se pridružila porodici evropskih i drugih naroda, koji su ovakve zakone u prošlosti već doneli. Danas praktično nema evropske države koje već nisu usvojile ovakav zakon, pri čemu je ovaj zakon u neraskidivoj vezi sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. U tom smislu, rešenja koja sadrži ovaj Predlog zakona u potpunosti je usaglašen sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

Tabela: Zakoni o slobodnom pristupu informacijama i zakoni o tajnim podacima u zemljama centralne i istočnoj Evrope²⁵		
Z e m l j a	Zakon o slobodnom pristupu informacija	Zakon o klasifikaciji informacija
Bosna i Hercegovina	Zakon o slobodnom pristupu informacijama 2000	Zakon o tajnosti informacija, 2005.
Bugarska	Zakon o slobodnom pristupu javnim informacijama, 2000	Zakon o zaštiti klasifikovanih podataka, 2002
Republika Češka	Zakon o slobodnom pristupu informacijama, 1999	Zakon o zaštiti klasifikovanih informacija, (1998) zamenjen novim 2005.
Estonija	Zakon o javnim informacijama, 2000	Zakon o državnim tajnama, 1999, izmenjen 2001
Mađarska	Zakon o zaštiti ličnih podataka i pristupa	Zakon o državnim tajnama, 1997

²⁵ Tabela preuzeta iz publikacije: *National Security and Open Government: Striking the right balance*, 2003, p. 151 i dopunjena podacima do kojih je došao autor sa saradnicima. Publikacija se može naći na Internetu: www.maxwell.syr.edu/campbell/opengov/NSOG.pdf. Ova tabela je u međuvremenu dopunjena od strane autora Predloga zakona o klasifikaciji informacija.

	podacima od javnog interesa, 1998	
Letonija	Zakon o slobodi informacija, 1998	Zakon o državnim tajnama, 1997
Litvanija	Zakon o pristupu informacija javnosti, 2000	Zakon o državnim tajnama, 1995
Makedonija	Zakon o slobodnom pristupu informacijama javnog karaktera, 2006	Zakon o klasifikaciji informacija, 2004.
Hrvatska	Zakon o pristupu informacijama, 2003	Zakon o tajnosti podataka (2007 kojim je zamenjen raniji Zakon koji je regulisao ovu oblast iz 1996. godine)
Rumunija	Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, 2001	Zakon o zaštiti klasifikovanih informacija, 2002
Slovačka	Zakon o slobodnom pristupu informacijama, 2000	Zakon o zaštiti klasifikovanih informacija, 2001
Slovenija	Zakon o pristupu informacijama od javnog značaja, 2003	Zakon o klasifikaciji informacija, 2003

3. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH REŠENJA OSNOVNE ODREDBE

(Odeljak 1, članovi 1-6)

U osnovnim odredbama najpre je određen sam predmet zakona. Zakonom se uređuje klasifikacija, deklasifikacija i promena stepena tajnosti informacija, kriterijumi i mere za zaštitu tajnih informacija, korisnik tajnih informacija, postupak za izdavanje sigurnosnog sertifikata odnosno bezbednosne dozvole, nadležni organi i nadzor nad izvršavanjem zakona, kao i prekršajna odgovornost (član 1. st. 1) Iz samog predmeta zakona jasno je da se zakonom definiše integralni sistem korišćenja, čuvanja, obrade i zaštite tajnih informacija, čime se jasno sugerise opredeljenost predlagača, da se sistem koji se odnosi na tajne informacije reguliše na način i u skladu sa međunarodnim standardima i uporedno-pravnim iskustvom – kao jedinstveni sistem. Već u stavu 2. člana 1. utvrđeno je, se da se ovim zakonom ustanovljava Direktorat za zaštitu tajnih informacija (u daljem tekstu: Direktorat) i Generalni inspektor za tajnost informacija (u daljem tekstu: Generalni inspektor), koji treba da obezbede implementaciju i primenu mera, uslova i instrumenta koje karakterišu integralni sistem u ovoj oblasti, a koji se predlaže ovim Predlogom.

U članu 2. jasno se utvrđuje cilj ovog zakona. Cilj zakona je da obezbedi zakonito postupanje sa tajnim informacijama i sprečavanje nezakonitog pristupa i korišćenja tajnih informacija.

U članu 3. definisani su pojmovi koji se u ovom zakonu koriste. Najpre, to je pojam *informacija od interesa za Republiku Srbiju* pod kojim se potrazumeva svaki dokument ili informacija kojom raspolaže organ javne vlasti koja se odnosi na bezbednost, odbranu, teritorijalni suverenitet i integritet, zaštitu ustavnog poretka, javnog interesa ili ljudskih prava i sloboda. Predlogom zakona, u istom članu definisani su i pojmovi *organ javne vlasti*, *tajna informacija*, *označavanje stepena klasifikacije*, *ovlašćeno lice*, *rukovalac tajnim informacijama*, *strana tajna informacija*, *dokument*, *bezbednosni rizik* i *mere zaštite*.

U članu 4. utvrđeno je šta nije tajna informacija. Ne smatra se tajnom informacijom informacija koja je označena kao tajna radi prikrivanja krivičnog dela, prekoračenja ili zloupotrebe službenog položaja ili drugog nezakonitog akta ili radnje organa javne vlasti.

Značajan segment ovog zakona svakako je član 5. kojim se u naš pravni sistem uvodi pojam isključenja odgovornosti lica koje je, imajući opravdan razog da veruje u istinitost i potpunost informacije, suprotno radno-pravnoj obavezi čuvanja tajne, otkrio takvu informaciju (Whistle Blower). Takvo lice, ne može biti pozvano na odgovornost, čime se ustanovljava jedan efikasan mehanizam tzv. „unutrašnje“ kontrole u vezi sa proglašenjem jedne informacije kao tajne, naročito kada je to učinjeno iz razloga utvrđenih u članu 4. ovog zakona.

Članom 6. jasno je ukazano da se ovaj zakon ne odnosi na posebne vrste tajnosti kao što su poslovna, profesionalna i druga tajna. Navedene vrste tajnosti uređuju se odredbama drugih zakona.

KLASIFIKACIJA, DEKLASIFIKACIJA I PROMENA

STEPENA TAJNOSTI

(Odeljak 2, članovi 7-23)

Sa stanovišta sistema koji se ustanovljava ovim Predlogom zakona, naročito je značajan član 7. Član 7. stav 1. najpre utvrđuje da je klasifikacija informacije postupak u kome se informacija označava tajnom i određuje stepen njene tajnosti, u skladu sa stepenom štete koja može da nastupi neovlašćenim otkrivanjem. U stavu 2. člana 7. jasno je utvrđeno koje informacije se u skladu sa ovim zakonom mogu označiti tajnim. To su samo one informacije koje se odnose na: *nacionalnu bezbednost, spoljne poslove, obaveštajne i kontra-obaveštajne aktivnosti države, uključujući sisteme, uređaje, projekte, planove, naučna israživanja, tehnologije i ekonomske i finansijske poslove od značaja za njih.*

Svaki organ javne vlasti, tačnije ovlašćeno lice organa u čijem radu nastaju informacije iz člana 7. stav 2. može, ako je neophodno u demokratskom društvu i kada je interes iz člana 7. st. 2 pretežniji od interesa za slobodnim pristupom informacijama, označiti takvu informaciju tajnom. Ovlašćeno lice obrazloženim rešenjem označava informaciju tajnom i određuje stepen njene tajnosti (član 8. st. 1-2).

Značajne novine sadržane su u članu 9. i 10. ovog Predloga. Po uzoru na standarde iz 60-tih godina prošlog veka a koji su i danas na snazi u Republici Srbiji, naš pravni sistem *još uvek razlikuje vrste tajni (državna tajna, službena tajna, vojna tajna) i stepene tajnosti (strogo poverljivo, poverljivo i interno)*, što je neodgovarajuće standardima koji se primenjuju u svim, uključujući i nove zemlje članice Evropske unije, ali i zemlje koje se nalaze u svojstvu kandidata za punopravno članstvo Evropske unije odnosno one koje se nalaze u fazi stabilizacije i pridruživanja (izuzev Crne Gore). Zemlje članice Evropske unije i one koje smo prethodno naveli, kada je reč o *području tajni iz delokruga organa javne vlasti*, više *ne poznaju posebne vrste već samo četiri stepena tajnosti podataka.*

U tom smislu, prema ovom Predlogu, *državna tajna odgovara samo najvišem stepenu tajnosti* (ono što se na engleskom jeziku označava stepenom „TOP SECRET“) a *ne posebnu vrstu tajne informacije.* Prema Predlogu, informacije sa područja tajni iz delokruga organa javne vlasti označavaju se jednim od sledećih stepena tajnosti: „DRŽAVNA TAJNA“; „STROGO POVERLJIVA TAJNA“; „POVERLJIVA TAJNA“, „INTERNA TAJNA“, dok se dosadašnje vrste tajnosti PRESTAJU DA POSTOJE (tačnije državna, službena i vojna tajna ukidaju se kao posebne vrste tajnosti informacija).

Član 10. predstavlja *normativnu razradu stepena tajnosti* u zavisnosti od sadržine tajne informacije. Informacija se označava kao „DRŽAVNA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje prouzrokovalo *nepopravljivu krajnje ozbiljnu štetu* za interese utvrđene u članu 7. st. 2. ovog zakona. Informacija se označava kao „STROGO POVELJIVA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje *prouzrokovalo krajnje ozbiljnu štetu* po interese utvrđene u članu 7. st. 2. ovog zakona. Informacija se označava kao „POVELJIVA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje prouzrokovalo *ozbiljnu štetu* po interese utvrđene u članu 7. st. 2. ovog zakona. Informacija se označava kao „INTERNA TAJNA“ ako bi njeno neovlašćeno otkrivanje *prouzrokovalo štetu aktivnostima organa javne vlasti*, koje su u vezi sa interesima utvrđenim u članu 7. st. 2. ovog zakona.

U članu 13. utvrđen je i krug *ovlašćenih lica* koji mogu označiti određenu informaciju najvišim stepenom tajnosti, tačnije, stepenom „DRŽAVNA TAJNA“. Informaciju označavaju stepenom „DRŽAVNA TAJNA“ sledeća ovlašćena lica: predsednik Republike Srbije, predsednik Narodne skupštine Republike Srbije, predsednik Vlade Republike Srbije, predsednik Ustavnog suda, predsednik Vrhovnog suda, ministar koji u okviru nadležnosti i delokruga ministarstva obavlja poslove koji se odnose ili su u vezi sa interesima utvrđenim u članu 7. stav 2. ovoga zakona, Republički javni tužilac, Načelnik generalštaba Vojske Srbije i direktor Bezbedonosno-informativne agencije. Za označavanje stepena „DRŽAVNA TAJNA“ može biti određeno i drugo lice u skladu sa posebnim zakonom odnosno ratifikovanim međunarodnim ugovorom.

Članovima 14-18, utvrđen je i razrađen *princip vremenskog ograničenja tajnosti informacija*. Svaka tajna informacija prestaje biti tajna: nastupanjem datuma utvrđenom u dokumentu koji sadrži tajnu informaciju (član 15); nastupanjem određenog događaja (član 16); istekom zakonskog roka utvrđenog ovim zakonom odnosno nakon sprovedenog postupka deklasifikacije i promenom stepena tajnosti (18-22).

Klasifikacija, deklasifikacija i promena stepena tajnosti strane tajne informacije, vrši se u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima (član 23).

KRITERIJUMI I MERE ZA ZAŠTITU TAJNIH INFORMACIJA

(Odeljak 3, članovi 24-28)

U ovom Odeljku, u članu 24. najpre je utvrđeno da su kriterijumi na osnovu kojih organ javne vlasti obezbeđuje i preduzima mere zaštite tajnih informacija: stepen klasifikacije; obim i forma dokumenta u kome je sadržana tajna informacija i procena pretnje za bezbednost tajne informacije.

U članu 25. Predloga zakona jasno je napravljena razlika između dve vrste mera zaštite: *opštih i posebnih*, radi zaštite tajnih informacija koje se nalaze u njegovom posedu.

Opšte mere zaštite tajnih informacija utvrđene su u članu 26. Predloga zakona. Opšte mere zaštite tajnih informacija obuhvataju naročito: određivanje stepena tajnosti informacije; procenu pretnje za bezbednost tajne informacije; utvrđivanje načina korišćenja i postupanja sa tajnom informacijom; utvrđivanje odgovornih lica za čuvanje, korišćenje, razmenu i druge radnje obrade tajnih informacija; određivanje rukovaoca tajnim informacijama uključujući i njegovu bezbednosnu proveru; nadzor nad postupanjem sa tajnom informacijom; mere fizičke zaštite tajne informacije uključujući i ugradnju i postavljanje tehničkih sredstava zaštite, utvrđivanje bezbednosne zone i zaštitu van bezbednosne zone.

Radi efikasne primene opštih mera zaštite, Vlada Republike Srbije utvrđuje posebne mere zaštite tajnih informacija (član 27).

U okviru ovog Odeljka, u članu 28. utvrđene su i obaveze rukovaoca tajnih informacija. Predlogom je utvrđeno da rukovalac tajnim informacijama preduzima mere zaštite tajnih informacija, a naročito omogućava korisnicima neposredan pristup tajnim informacijama, izdaje kopiju dokumenta koji sadrži tajnu informaciju, vodi evidenciju korisnika, stara se o razmeni tajnih informacija, i vrši druge poslove u vezi sa radnjama obrade tajnih informacija.

KORISNIK TAJNIH INFORMACIJA

(Odeljak 4, članovi 29-32)

U ovom odeljku, najpre je određen *krug korisnika tajnih informacija* (član 29). Korisnik tajne informacije je državljanin Republike Srbije i pravno lice sa sedištem u Republici Srbiji kome je izdat sigurnosni sertifikat (u daljem tekstu: sertifikat), odnosno strano fizičko i pravno lice kome je na osnovu ratifikovanog međunarodnog ugovora izdata bezbednosna dozvola (u daljem tekstu: dozvola), kao i funkcioneri organa javne vlasti koji na osnovu ovog zakona imaju pravo pristupa i korišćenja tajnih informacija bez izdavanja sertifikata.

Posebna prava, kao korisnici, imaju *određeni funkcioneri javne vlasti koji mogu ostvariti pristup tajnim informacijama bez sigurnosnog sertifikata* (član 30). Pristup tajnim informacijama i korišćenje informacije bilo kog stepena tajnosti bez izdavanja sertifikata imaju, na osnovu funkcije koje obavljaju: *predsednik Republike Srbije, predsednik i potpredsednik Vlade Republike Srbije, predsednik Narodne skupštine Republike Srbije, predsednik Ustavnog suda Republike Srbije, predsednik Vrhovnog suda Republike Srbije, Republički javni tužilac, Zaštitnik građana, Poverenik za informacije od javnog značaja, direktor Direktorata, zamenik direktora Direktorata i Generalni inspektor za zaštitu tajnih informacija*.

Određeni krug lica ima pravo na pristup tajnim informacijama svih stepena, ali usled funkcije koju ova lica vrše, ona imaju prava na izdavanje sigurnosnog sertifikata bez sprovođenja postupka bezbednosne provere. *U krug ovih lica pre svega spadaju: narodni poslanici, ministri, funkcioner koji rukovodi organom uprave u sastavu ministarstva, funkcioner koji rukovodi posebnom upravnom organizacijom, i sudije*. Ova lica su dužna da pre pristupa tajnim podacima, potpišu izjavu Direktoratu, kojom potvrđuju da su upoznati sa odredbama ovog Zakona i da će postupati sa tajnim informacijama u skladu sa njim (član 31).

Pristup tajnim informacijama može imati i *fizičko i pravno lice ako je to neophodno za obavljanje poslova iz delokruga njegovog rada i ako mu je od strane Direktorata, u postupku utvrđenim ovim zakonom, izdat sertifikat* (član 32).

POSTUPAK ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA ODNOSNO DOZVOLE

(Odeljak 5, članovi 33-61)

Srpski pravni sistem još uvek *ne poznaje zakonom utvrđen postupak* izdavanja sigurnosnog sertifikata odnosno bezbednosne dozvole, čiji je cilj da pristup tajnim informacijama imaju samo lica za koja je u takvom postupku pouzdano utvrđeno da je reč o licu koje će zaista i čuvati u tajnost informacije koje su „tajne“. Znači, ovaj postupak treba da obezbedi pristup tajnim informacijama samo onim licima za koja je na osnovu zakonom sprovedenog postupka utvrđeno da su dovoljno sigurna i pouzdana, što se, po sprovedenom postupku i „verifikuje“ *izdavanjem određene isprave* koja to i potvrđuje (sigurnosni sertifikat odnosno bezbednosna dozvola).

Predlog zakona najpre utvrđuje opšte uslove koje mora da ispunjava fizičko lice, pravno lice i strano lice da bi postupak za izdavanje sigurnosnog sertifikata i bezbednosne dozvole uopšte bio pokrenut (čl. 33-35).

Predlogom zakona je utvrđeno da se zahtav za izdavanje sertifikata odnosno dozvole podnosi Direktoratu za zaštitu tajnih informacija. Znači, Direktorat je centralni organ koji po sprovedenom postupku i izdaje sigurnosni sertifikat odnosno bezbednosnu dozvolu. Ako se sertifikat zahteva za rukovaoca ili drugog zaposlenog u organu javne vlasti, zahtev podnosi funkcioner koji rukovodi organom javne vlasti. Ako se sertifikat traži za pravno lice, zahtev podnosi zakonski zastupnik. Na osnovu dobijenog sertifikata za pravno lice, zakonski zastupnik podnosi zahtev za izdavanje sertifikata rukovaocu ili drugom zaposlenom u pravnom licu (član 36). Predlogom zakona utvrđena je i sadržina zahteva (član 37).

Za pristup i korišćenje tajnih informacija vrši se *bezbednosna provera u zavisnosti od stepena tajnosti*, i to: 1) osnovna bezbednosna provera, za informacije označene kao „INTERNA TAJNA“ i „POVERLJIVA TAJNA“; 2) specijalna bezbednosna provera, za informacije označene kao „STROGO POVERLJIVA TAJNA“; 3) specijalna bezbednosna provera, koja obuhvata i dodatnu bezbednosnu proveru, za informacije označene kao „DRŽAVNA TAJNA“ (član 38). Predlog zakona zatim razrađuje ovo odredbu, utvrđujući organe nadležne za vršenje bezbednosne provere (član 39), sadržinu osnovnog bezbednosnog upitnika za fizička lica (član 41), sadržinu osnovnog bezbednosnog upitnika za pravna lica (član 42), sadržinu posebnog bezbednosnog upitnika (član 44) kao i sadržinu dodatne bezbednosne provere (član 45). U zavisnosti od vrste bezbednosne provere utvrđeni su i rokovi u kojima ona mora biti izvršena (član 46).

Podaci o izvršenoj bezbednosnoj proveri sa preporukom za izdavanje ili uskraćivanje sertifikata nadležni organ dostavlja Direktoratu koji zatim izdaje *rešenje o izdavanju sertifikata odnosno dozvole* (član 48, član 59). Na osnovu rešenja, Direktorat uručuje sertifikat odnosno dozvolu korisniku i upoznaje ga sa propisanim uslovima za postupanje sa tajnim podacima (član 53).

U slučaju donošenja rešenja kojim se zahtev za izdavanje sertifikata odnosno dozvole odbija, na rešenje o odbijanju podnosilac zahteva ima pravo da izjavi žalbu Generalnom inspektoratu za tajnost informacija (član 49-50).

Na rešenje Generalnog inspektora kojim Generalni inspektor odija žalbu podnosioca zahteva, podnosilac može pokrenuti upravni spor (član 52).

U ovom odeljku, Zakon sadrži i odredbe koje se odnose na prestanak važenja sertifikata (član 54), prestanak važenja sertifikata istekom vremena (član 55), produženje važenja sertifikata (član 56), proveru sertifikata (član 57), izdavanje dozvole i odredbe o izdavanju sigurnosnog sertifikata koje se odnose i na izdavanje bezbednosne dozvole (član 58), odnosno odredbe o službenoj evidenciji i drugim podacima vezanim za sertifikat i dozvolu.

DIREKTORAT ZA ZAŠTITU TAJNIH INFORMACIJA

(Odeljak 6, članovi 62-67)

Polazeći od principa podele vlasti kao osnovnog principa na kome se temelji savremena pravna država, i činjenice da je ovaj princip jedan od osnovnih ustavnih principa koji je sadržan i u članu 4. Ustava Republike Srbije, a uzimajući u obzir činjenicu da je oblast tajnih informacija veoma senzibilna usled čega postoji mogućnost različitih zloupotreba tajnosti od strane različitih organa u sistemu podele vlasti, *osnivanjem dva organa* kao što je to utvrđeno u ovom Predlogu (Direktorata za zaštitu tajnih informacija kao organa Vlade Republike Srbije i Generalnog inspektora za tajnost informacija kao nezavisnog i nepristrasnog tela Narodne Skupštine Republike Srbije), obezbeđuje se neophodni balans između dve grane vlasti u ovoj oblasti, koji, u skladu sa Ustavom Republike Srbije, treba da bude zasnovan na ravnoteži i međusobnoj kontroli.

U ovom odeljku, najpre je u članu 62. utvrđeno da Direktor za zaštitu tajnih informacija jeste organ Vlade Republike Srbije sa svojstvom pravnog lica.

U članu 63. Predloga zakona utvrđene su nadležnosti Direktorata. Te nadležnosti Direktorata su da: obezbeđuje primenu standarda i propisa u oblasti zaštite tajnih informacija; usvoji plan zaštite tajnih informacija za vanredne i hitne slučajeve; propiše sadržinu, oblik i način vođenja evidencije tajnih informacija; organizuje vršenje poslova organa javne vlasti u vezi sa razmenom tajnih informacija sa stranim državama i međunarodnim organizacijama; organizuje vršenje poslova koji se odnose na obezbeđenje zaštite tajnih informacija koje su poverene Republici Srbiji od strane drugih država i međunarodnih organizacija; postupi po zahtevima za izdavanje sertifikata i dozvola; vodi evidenciju o izdatim sertifikatima i dozvolama; izrađuje i vodi Centralni registar stranih tajnih informacija; preduzme mere radi obuke korisnika tajnih informacija i organa javne vlasti za postupanje sa tajnim informacijama u skladu sa standardima i propisima, i obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom. Direktor takođe podnosi godišnji izveštaj o aktivnostima Vladi Republike Srbije, u roku od tri meseca od okončanja fiskalne godine.

Iz navedenih nadležnosti odnosno ovlašćenja, vidljivo je da je upravo Direktor *centralni organ* koji treba da obezbedi funkcionisanje sistema klasifikacije, obrade i zaštite tajnih informacija kao i vođenja određenih vrsta evidencija u ovoj oblasti odnosno da je Direktor centralni organ preko koga se vrši razmena tajnih informacija sa stranim državama i međunarodnim organizacijama i koji je nadležan za njihovu zaštitu. Ova nadležnost, bliže je određena u sledećem Odeljku Predloga zakona.

Predlogom zakona, u članu 64. zatim je predviđen način izbora direktora Direktorata, a u članu 65. prestanak njegove dužnosti. U članu 66. utvrđeni su uslovi za izbor zamenika direktora Direktorata, i razlozi za prestanak njegove dužnosti.

Članom 67, utvrđeno je da direktor Direktorata donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, za koji saglasnost daje Vlada Republike Srbije, kao i da u Direktoratu mogu biti zaposlena samo lica koja su prošla specijalnu bezbednosnu proveru za informacije označene kao „DRŽAVNA TAJNA“.

DUŽNOSTI DIREKTORATA U VEZI SA STRANIM TAJNIM INFORMACIJAMA

Odeljak 7, (članovi 68-71)

Ovaj odeljak Predloga zakona bliže razrađuje nadležnost Direktorata u vezi sa stranim tajnim informacijama.

Tako je već u članu 68. utvrđeno da se razmena tajnih informacija sa stranim državama i međunarodnim organizacijama vrši se preko Direktorata, osim ako je posebnim zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom drugačije određeno.

Članom 69. je utvrđeno da Direktor ustanovljava, vodi i obezbeđuje Centralni registar stranih tajnih informacija (u daljem tekstu: Centralni registar). Organ javne vlasti koji je primio stranu tajnu informaciju u skladu sa posebnim zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom, ustanovljava, vodi i obezbeđuje registar stranih tajnih informacija. Kopiju takve informacije, organ javne vlasti dostavlja Direktoratu.

Članom 70. utvrđeno je da Direktor informiše stranu državu odnosno međunarodnu organizaciju o bezbednosti stranih tajnih informacija dobijenih od strane države odnosno međunarodne organizacije. Direktor prima informacije od strane države odnosno međunarodne organizacije o bezbednosti tajnih informacija koje je Republika Srbija predala stranoj državi odnosno međunarodnoj organizaciji.

Predlog zakona poznaje i jednu isključujuću okolnost od prethodnih pravila. Članom 71. utvrđeno je da u krajnje nepovoljnim političkim, ekonomskim ili odbrambeno-bezbednosnim okolnostima za Republiku Srbiju, i ako je to neophodno radi zaštite interesa utvrđene u članu 7. stav. 2. ovog zakona, na zahtev organa javne vlasti, Direktorat razmenjuje tajne informacije sa stranom državom odnosno međunarodnom organizacijom i bez prethodno zaključenog međunarodnog ugovora.

NADZOR

Odeljak 8, (članovi 72-81)

Ovim Odeljkom Predloga zakona, najpre se u članu 72. ustanovljava *samostalno i nezavisno telo u vršenju nadzora* u ovoj oblasti. To je Generalni inspektor za tajnost informacija koji vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Predlogom su zatim utvrđene i nadležnosti Generalnog inspektora (član 73). Generalni inspektor: kontroliše primenu ovog zakona i drugih propisa koji se odnose na tajne informacije; nalaže mere za otklanjanje nedostataka u vezi sa korišćenjem, razmenom i drugim radnjama obrade tajnih informacija; deklasifikuje tajne informacije u skladu sa odredbama ovog zakona; utvrđuje prekršajnu odgovornost za povredu odredaba ovog zakona; podnosi krivične prijave i predlaže pokretanje drugog postupka zbog povrede odredaba ovog zakona; rešava po žalbi podnosioca zahteva za izdavanje sertifikata, odnosno dozvole; pruža pomoć u sprovođenju ovog zakona i drugih propisa koji se odnose na tajne informacije.

Generalnog inspektora, u skladu sa članom 74. Predloga, bira Narodna skupština Republike Srbije, većinom glasova od ukupnog broja narodnih poslanika na predlog odbora Narodne skupštine nadležnog za bezbednost. Na taj način, izborom u Narodnoj skupštini i prenošenjem odgovornosti za rad Generalnog inspektora na Narodnu skupštinu Republike Srbije, obezbeđuje se njegova nezavisnost i samostalnost. Istim članom utvrđeni su uslovi za izbor i trajanje mandata Generalnog inspektora.

Članom 75. utvrđeni su i razlozi za prestanak dužnosti Generalnog inspektora. Generalnom inspektor dužnost prestaje istekom mandata, na lični zahtev, kada navrši šezdeset pet godina života i razrešenjem. Istim članom utvrđeni su i razlozi za razrešenje Generalnog inspektora, i način pokretanja postupka razrešenja.

Nezavisnost i nepristrasnost generalnog inspektora predviđena je članom 76. Predloga. U vršenju svoje nadležnosti Generalni inspektor neće tražiti, niti primati naloge i uputstva državnih organa i drugih lica. Generalni inspektor ima pravo na platu jednaku plati sudije Vrhovnog suda kao i druga prava na osnovu rada u skladu sa zakonom, i pravo na naknadu troškova nastalih u vezi sa vršenjem svoje nadležnosti.

U vršenju svojih nadležnosti, Generalnom inspektor pomažu specijalni inspektori. Predlogom zakona, u članu 77. utvrđeni su i uslovi za izbor specijalnih inspektora, način izbora, razlozi za prestanak mandata i dužina trajanja mandata specijalnih inspektora.

U članu 78. utvrđeno je da Generalni inspektor ima zamenika koga određuje sam Generalni inspektor iz reda specijalnih inspektora. Članom 79. Predloga, bliže su razrađene nadležnosti specijalnih inspektora. Članom 80 Predloga, utvrđeno je da generalni inspektor ima stručnu službu, kao i da Generalni inspektor donosi akt, za koji saglasnost daje Narodna skupština, kojim uređuje svoj rad, rad specijalnih inspektora i stručne službe.

Odgovornost Generalnog inspektora prema Narodnoj skupštini Republike Srbije, i nadzor Narodne skupštine nad radom Generalnog inspektora između ostalog

se obezbeđuje kroz obavezu Generalnog inspektora da u roku od tri meseca od okončanja fiskalne godine, podnose Narodnoj skupštini godišnji izveštaj o radnjama preduzetim u primeni ovog zakona i izdacima.

KAZNE NE ODREDBE

Odeljak 9, (članovi 82-84)

Za kršenje odredbi ovog zakona u sferi prekršajnih sankcija predložene su novčane kazne čiji bi nominalni iznos trebao da bude podsticaj za ovlašćena lica, rukovaoce tajnim informacijama i direktora Direktorata da poštuju svoje zakonske obaveze.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Odeljak 10, (članovi 85-88)

U ovom odeljku sadržane su tri prelazne i jedna završna odredba.

Prva prelazna odredba sadržana je u članu 85. kojim je predviđeno prevođenje, i način prevođenja dosadašnjih stepena tajnosti informacija nastalih nakon 1. januara 2001. godine, u okvire novog sistema koji je utvrđen ovim Predlogom zakona, za koji je ostavljen rok od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 86. predviđa još jednu prelaznu odredbu kojom se propisuju neophodne mere i aktivnosti koji se moraju preduzeti u roku od 90 odnosno 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a odnose se na izbor direktora i zamenika direktora Direktorata i izbor Generalnog inspektora.

Treća prelazna odredba sadržana je u članu 87. kojim je predviđen prestanak važenja dosadašnje Uredbe o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štiti primenom posebnih mera bezbednosti (Službeni list SRJ, br. 54/94), kao i drugih propisi koji se odnose na tajne informacije, i utvrđuje rok u kojem Direktorat, Generalni inspektor odnosno organ javne vlasti jeste dužan da donese podzakonske akte koji su utvrđeni ovim Predlogom zakona.

U članu 88. utvrđena je završna odredba kojom se određuje početak primene zakona, tj. „rok čekanja“ koji nastupa 1. januara 2008. godine.

4. FINANSIJSKA SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona potrebna su finansijska sredstva za rad Direktorata za zaštitu tajnih informacija, rad njegove službe i sprovođenje njegovih nadležnosti, odnosno zakonskih obaveza, kao i sredstav za adekvatnu zaštitu tajnih informacija u posedu različitih organa javne vlasti. Takođe, finansijska sredstva su potrebna i za rad Generalnog inspektora, Službu generalnog inspektora i sprovođenja njegovih nadležnosti, odnosno zakonskih obaveza. Za ostvarivanje ovih funkcija potrebno je u budžetu Republike Srbije izdvojiti, tokom 2008. godine četrdeset miliona dinara. Predlogom zakona o budžetu, nisu predviđena sredstva za sprovođenje ovog zakona.

5. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Prvu grupu razloga za hitno donošenje ovog zakona čine bezbednosni i sigurnosni razlozi, a drugu, razlozi koji treba da spreče moguće zloupotrebe tajnih informacija.

Treću grupu razloga činila je potreba, naročito nekadašnjih zemalja u tranziciji ili koje to i danas jesu, da prilagode svoje pravne sisteme u ovoj oblasti standardima demokratskih država i međunarodnih organizacija, naročito u procesu stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji odnosno procesu pridruživanja međunarodnim oblicima povezivanja.

Četvrta grupa razloga leži u činjenici da je zakon kojim se uređuje klasifikacija, tajnost i zaštita informacija u uskoj vezi sa zakonom koji reguliše oblast slobodnog pristupa informacijama.